

SEMINÁR O SMRTI

JURAJ ŠPITZER

*Návratná chvíľa: Dokonané
- už ho niet ako tamtých
v okruhu našich zmyslov
je čoraz častejšia*



*Studňu už nevykopal
zasiahnutý bleskom zrútil sa na dno
nedostaval dom - nevsadil sad
dláto mu vypadlo z ruky
duch ho už dávno opustil
len jeho hmota žila...
rozdiel je iba v poradí*



*Krátke dni striedajú dlhé
za morom obzor - za obzorom more
posledný obzor - posledné more
v rýmovkách rovnaké slová z tých istých hlások
vo všetkých symfóniách tie isté akordy a tóny
v sochách tie isté údery
v hĺbinách údelu s brázdami na povrchu
tá istá láva - záhyby na závoji*



*Nad homoľami palácov a sídlisk
neviditeľné slnko - neutrón
veľryby striel a ich tieň
ako holohlavý kondor nad štítmi Kordiller
- to isté inak*

*Podobu doby na pomník jej hrobu
hrobári vyryli presnejšie ako iluminátori
ako Michelangelo Borgiovu*



*Záhrobné mystérium stratilo čaro
zvykom sa stalo zomierať neslávnostne
vážnosť smrti sa rozplynula v množstve
ako sa drevo ťaží alebo doluje ruda
smrť sa už dávno nepodobá spánku
ani smrti - jedného slnečného dňa
v ešte slnečnejšej peci zhoreli milióny
mužov žien a detí - detí ako smetí
všetky ich pohreby vojdú sa do jednej vety*

*Duša je totem a šem
 k lesku vyvolených patrí cintorín
 slavín - veľkosklad duší
 telo je skromné - kôпка popola
 s vánkom sa uspokojí - duša je dôležitá
 plače nad sebou nie nad zosnulým
 zbožné a bezbožné cirkvi bijú sa o ňu
 ako vojaci keď metali lós o Jeho odev
 ticho nad katafalkom - nečujný spev
 peklom a rajom sa ozýva
 spásou a zatratením
 - mŕtvy nepočuje
 dobré slovo potreboval zažíva*



*Zmysel či nezmysel
 s cieľom či bez cieľa
 vrátite smrti majestáť
 zrušte bez výhovoriek
 noci bez spánku a snov
 lož zápisníc
 predajnosť sudcov
 výkriky na stenách skrvených cieľ
 umelé pohrebiská!*



*Ak sme odsúdení
 odžiť životy na tejto zemi
 poučte katov nech sú prívetiví
 nech aspoň zomrieť stojí za to
 Civitas dei - Dominik
 - odstúpme vyvoleným*



*Náuky o večnosti ducha a hmoty
 sú slabá útecha
 ak sme len kúsok hmoty
 ktorý sa rozžiaril iba na chvíľku
 letiac do neznáma hviezdnyimi priestormi
 prečo sa bojím - prečo mám strach?
 - čas som ja uplynulý od prvej jari
 do poslednej zo zím
 človek je nesmrteľný
 keď v jeho hrudi zhasne slnko
 keď sa už nezobudí
 čas je priepustka
 kým trubač večierku nezatrúbi*

(...)

JURAJ ŠPITZER

*V našom putovaní bielymi ulicami
okrem spomienok a palíc
opierame sa o gnómy
- prípoved' premení vážnu vec na posmech
hrdinov na gnómov*



*trpasličia túžba stvorila rozprávku
ako pastier Dávid Goliáša zabil
- presila tela zraniteľná je do čela
Opak opaku s opakom sa znáša
- ľahko byť Dávidom keď' niet Goliáša*



*Z túžob po cnosti rodia sa necnosti
podoby lásky a zloby - kľatby do oblohy
aj žalmy - tristia a plač
prikutý na reťaz netušil Prometheus
ako sa z človeka vyklúje podpaľač*



*Do sarmatských rovín vyháňať netreba
Skýtia a Mare Euxinus prídu si pre teba samy
zbavia tá domova vo vlastnom domove
zomrieť bez trápenia a strasti - Dominik Ovidius
môžu nám zabrániť doma vo vlasti*



*Utonúť v tichu dá sa aj na zemi
nielen vo vesmíre medzi hviezdami
neviditeľná gilotína odtína hlavy
rovnako presne ako oceľová - navyše bez popravy*



*V dalekej cudzine vlastného domova
spomíname často na spoločných predkov
goralských - galilejských
pastierov - kočovníkov
pohanov - vyvolených
na ich náboženstvo nehy
ktoré si mi zveril:*

*Slovo - múdrosť srdca
premenila hordu na obecnú ves
na obec*



*Srdce - krehký prút - ľahko sa prelomí
túži a trpí aj keď ho prežiješ
srdce je diamant aj keď už nebije*



*Slovo je modlitba - rozhovor
človek hovorí - boh iba počúva a mlčí
neopust' slovo - slovo ťa neopustí*



*V samote nie sme sami
bytosti milované ostávajú s nami
v podobe nezmenenej do chvíle poslednej*



*Poddaný v poddanstve
spieva svoju dušu na stebielku trávy
na píšťálke z bazy svoju dušu dýcha*

*Samota je lučavka kráľovská
rozpustí lacné kovy
iba ušľachtilý sa v nej zaligotá*



*Véčer bol sviatočný - mlčal som neúčtivo:
Neznaboh uprostred pravoverných
má rovnaký osud ako pravoverný
uprostred pohanov*

*Aj povzdych starého kráľa prišiel mi na pamäť:
Múdri si rozum chráni - blázon v temnotách blúdi
osud im napokon ten istý koniec prisúdi*



*Ibaže - kto je vidomý
- kto tápal v temnotách
blázon alebo kráľ*

sochár Messerschmidt?



Z neverejnenej zbierky Nanebovstúpenie D. T. v tichej a svätej noci roku 1975